

СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ УКРАЇНИ

©2018 РАХМАН М. С., ЗАЛОГІНА Т. О.

УДК 339.562

Рахман М. С., Залогіна Т. О. Структурний аналіз імпорتنних операцій України

Стаття присвячена дослідженню теоретичних положень щодо особливостей імпоротної діяльності та аналізу структурних зрушень імпорتنних операцій з товарами та послугами України. Розглянуто періодизацію етапів розвитку зовнішньої торгівлі та переваги застосування принципів торгівлі. Визначено сутність та умови здійснення імпорту. Узагальнено теоретичні положення щодо комплексної типології різновидів імпорتنних операцій. Наведено перелік показників, що характеризують імпорتنну діяльність. Зазначено органи регулювання суперечностей, що виникають поміж інтересами суб'єктів ЗЕД. Проведено аналіз показників обсягів зовнішньої торгівлі товарами та послугами України за 2000 р. – 5 місяців 2018 р. Досліджено структурні зміни імпорту товарів за товарною номенклатурою, за широкими економічними категоріями (ШЕК) та за видами транспортування, а також їх географічну сегментацію. Проаналізовано статистичні показники обсягів імпорту послуг у розрізі видів та за країнами-імпортерами. Особливу увагу приділено коефіцієнтам покриття експортом імпорту товарів/послуг у регіональному розрізі. Наведено результати регресійного аналізу та прогностичні моделі імпорту товарів та послуг України до 2020 р.

Ключові слова: зовнішня торгівля, імпорт, класифікація, Україна, статистичний облік, коефіцієнт покриття, прогноз.

Рис.: 12. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 13.

Рахман Махбубур Сидикович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: rahmanms0312@gmail.com

Залогіна Тамара Олександрівна – магістрант, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

УДК 339.562

Рахман М. С., Залогіна Т. А. Структурный анализ импортных операций Украины

Статья посвящена исследованию теоретических положений особенностей импортной деятельности и анализу структурных сдвигов импортных операций товарами и услугами Украины. Рассмотрена периодизация этапов развития внешней торговли и преимуществ применения принципов торговли. Определена сущность и условия осуществления импорта. Обобщены теоретические положения относительно комплексной типологии разновидностей импортных операций. Приведён перечень показателей, характеризующих импортную деятельность. Указаны органы регулирования возникающих противоречий между интересами субъектов ВЭД. Проведен анализ показателей объёмов внешней торговли товарами и услугами Украины за 2000 г. – 5 месяцев 2018 г. Исследованы структурные изменения импорта товаров по товарной номенклатуре, по широким экономическим категориям (ШЭК) и видам транспортировки, а также их географическая сегментация. Проанализированы статистические показатели объёмов импорта услуг в разрезе видов и стран-импортёров. Особое внимание уделено коэффициентам покрытия экспортом импорта товаров/услуг в региональном разрезе. Приведены результаты регрессионного анализа и прогностические модели импорта товаров и услуг Украины до 2020 г.

Ключевые слова: внешняя торговля, импорт, классификация, Украина, статистический учет, коэффициент покрытия, прогноз.

Рис.: 12. **Табл.:** 1. **Библ.:** 13.

Рахман Махбубур Сидикович – кандидат экономических наук, доцент кафедры маркетинга и менеджмента внешнеэкономической деятельности, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: rahmanms0312@gmail.com

Залогіна Тамара Александровна – магистрант, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

UDC 339.562

Rakhman M. S., Zalagina T. O. The Structural Analysis of Import Operations of Ukraine

The article is concerned with researching theoretical provisions of features of import activity and analyzing the structural shifts of import operations with goods and services of Ukraine. The periodization of stages of development of foreign trade and advantages of application of trade principles is considered. The essence and conditions of implementing imports are defined. The theoretical provisions concerning the complex typology of varieties of import operations are generalized. The list of indicators characterizing import activity is provided. The bodies of regulation of arising contradictions between interests of foreign trade activity entities are indicated. The analysis of indicators of volumes of foreign trade with goods and services of Ukraine for 2000 – first 5 months of 2018 is carried out. Structural changes of goods import have been explored by commodity nomenclature, by broad economic categories (BEC) and by types of transportation, as well as their geographical segmentation. Statistical indices of volumes of import of services are analyzed in the context of types and the importing countries. Special attention is paid to the coefficients of export coverage of goods/services imports in the regional context. The results of regression analysis and several forecast models of import of goods and services of Ukraine up to 2020 are provided.

Keywords: foreign trade, imports, classification, Ukraine, statistical accounting, coefficient of coverage, forecast.

Fig.: 12. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 13.

Rakhman Mahbubur S. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Marketing and Management of Foreign Economic Activities, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: rahmanms0312@gmail.com

Zalagina Tamara O. – Graduate Student, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

Економіка України, як і усіх країн світу, інтегрується у світове економічне співтовариство та надзвичайно залежна від світових тенденцій. Після здобуття Україною незалежності торговельний режим експорту та імпорту в 1993 р. зазнав жорстоких обмежень нетарифними заходами (ліцензування, квотування та державна торгівля,

жорсткі обмеження валютних операцій), які згодом були скасовані. Під впливом внутрішніх економічних реформ, зобов'язань країни щодо широкого кола міжнародних угод в Україні відбулася значна лібералізація торговельного режиму, великою мірою завдяки переговорному процесу щодо вступу до СОТ [12].

Матеріальною основою міжнародних економічних відносин, або формою зв'язку між товаровиробниками і споживачами різних країн, є зовнішня торгівля, в основі якої лежить обмін товарами і послугами.

Імпортна операція, як складова частина ЗЕД, являє собою комерційну діяльність, пов'язану з купівлею та ввезенням іноземних товарів у країну покупця для подальшої їх реалізації на внутрішньому ринку. Імпорт більш дешевих товарів високої якості за меншими витратами, ніж вітчизняні, більш прибутковий, ніж розвиток власного виробництва, що потребує високих капіталовкладень.

Ефективна імпортна політика має на меті допомогти національним підприємствам модернізувати застаріле обладнання та впровадити нове, більш прогресивне, а зважена імпортна політика є невід'ємною складовою національної безпеки держави. Вказані фактори та передумови визначили актуальність вибору теми дослідження та її практичне значення.

Метою статті є узагальнення теоретичних положень про особливості імпоротної діяльності та структурний аналіз сучасного стану імпоротної діяльності в Україні.

Питання теорії розвитку й функціонування зовнішньої торгівлі досліджували відомі західні вчені: А. Сміт, Д. Рікардо, Ф. Еджуорт, В. Леонт'єв, Б. Олін, Е. Хекшер, Д. Хьюм, Г. Хеберлер та ін. та вітчизняні: Ф. Бутинець, О. Гребельник, І. Жиглей, Е. Зінь, Ю. Козак, А. Кредісов, Ю. Макогон, В. Пархоменко, А. Румянцев, С. Савельєв, Н. Тюріна, В. Фомічова, Т. Циганкова та ін.

Наукові та практичні проблеми, пов'язані з управлінням імпортною діяльністю підприємства, і шляхи їх вирішення відображено в роботах: Т. Алексеева, Е. Вавилової, А. Вічевич, А. Гурвица, І. Дахно, Г. Дроздова, А. Измалкова, А. Ірхи, В. Козика, Я. Крап'як, Ю. Лисенкова, Н. Логвінової, В. Навицького, А. Панкової, І. Педь, Н. Реверчук, А. Савченко, О. Шкурупія, Н. Федькевича та ін.

Протягом століть економічні погляди щодо цілей і механізмів здійснення зовнішньої торгівлі змінювалися відповідно до особливостей розвитку економіки і конкретних поставлених завдань, на певних історичних відрізках часу, під впливом певних опосередкованих факторів, розвитку рівня інтернаціоналізації виробництва, ролі та пріоритетності методів регулювання зовнішньої торгівлі в більшості країн світу. Найпоширенішою та найлогічнішою, на наш погляд, є періодизація розвитку світових процесів за основними подіями у світі, запропонована колективом авторів [8] (рис. 1). Для минулих століть характерним залишається безкомпромисний вибір політики або фритредерства, або протекціонізму в зовнішній торгівлі. У наш час чітко простежується провідна роль принципу вільної торгівлі, хоча зустрічається й тісне переплетіння або поєднання обох напрямів.

Метою обміну в зовнішній торгівлі є задоволення економічних інтересів суб'єктів (при експорті – отримання прибутку, завоювання частки ринку тощо, а при імпорті – задоволення потреб у необхідних ресурсах і товарах), а інструментом досягнення цієї мети є положення та умови контрактів і угод.

Імпорт – митний режим, відповідно до якого товари ввозяться на митну територію України для вільного обігу без обмеження строку їх перебування на цій території та можуть використовуватися без будь-яких митних обмежень [9]. При цьому ввезений товар має бути або готовою продукцією, призначеною для реалізації, або сировиною для переробки.

У «Податковому кодексі України» обов'язковою умовою здійснення імпоротної діяльності є перетин «митного кордону України», котрий засвідчує відповідно оформлена вантажно-митна декларація, що є причиною виникнення податкових зобов'язань [1; 2]. Усі імпортні операції є об'єктом обкладення ПДВ відповідно до ст. 3 Закону України «Про податок на до-

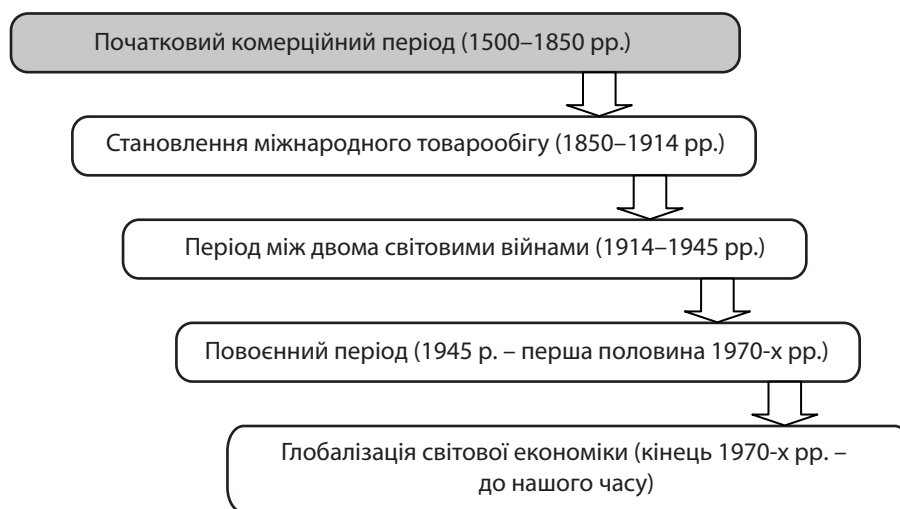

Рис. 1. Періодизація розвитку світових процесів за основними подіями у світі

Джерело: складено за [8].

дану вартість», за винятком кількох видів товарів відповідно до УКТЗЕД (наприклад, культурні цінності, якщо вони ввозяться для передачі їх в архіви, музеї, галереї тощо) [4].

Існують різноманітні класифікатори зовнішньоекономічної діяльності та комплексна характеристика основних товарів та послуг ЗЕД. Проте мало де можна знайти типологію різновидів імпоротної діяльності підприємства. На основі досліджень О. Г. Мельник, М. Я. Нагірної [7] та Н. В. Федькевича [13] було узагальнено ключові класифікаційні ознаки різновидів імпорتنних операцій (рис. 2).

лення, експедиторське і транспортне обслуговування, облік і контроль [10].

До основних показників, що характеризують імпорт, належать: ціна імпорту за контрактом; собівартість товарної одиниці імпорту; загальна сума витрат на одиницю продукції, що пов'язані з імпортною угодою; фінансові результати підприємства від продажу придбаних товарів; показники ефективності імпорту з метою продажу або власного використання.

Виникнення суперечностей між інтересами суб'єктів ЗЕД регулюється міжнародними та національними правовими нормами; міжнародні розрахунки регулюються нормами міжнародного права,

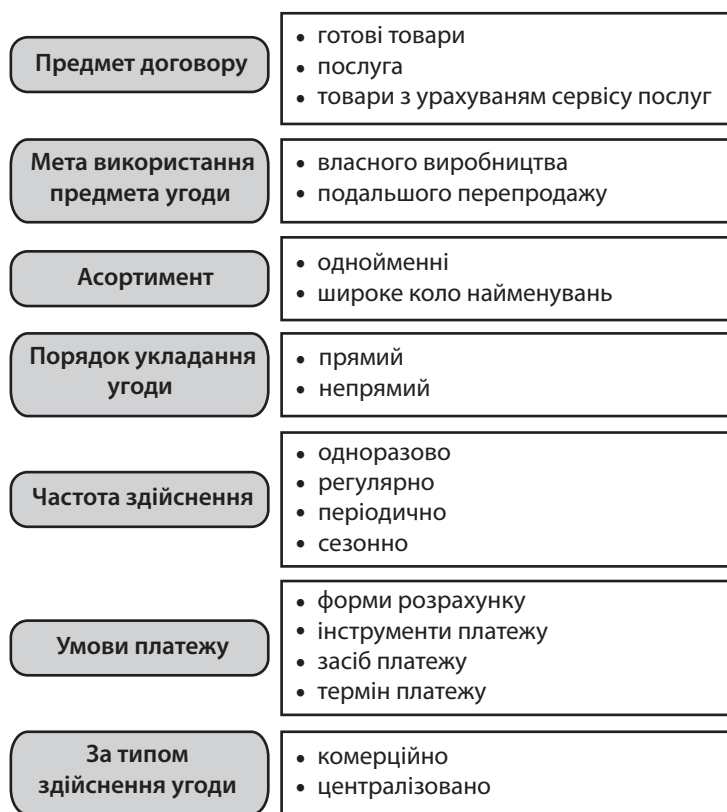

Рис. 2. Комплексна типологія різновидів імпорتنних операцій

Джерело: складено за [7; 13].

О. Г. Мельник, М. Я. Нагірна відносять імпорту діяльність до «найпопулярніших і високоприбуткових різновидів зовнішньоекономічної діяльності підприємств, котра допомагає підприємствам у вирішенні низки важливих питань, пов'язаних із конкурентоспроможністю на ринку, серед їх числа: покращення показників рентабельності та прибутковості; збільшення місткості ринку; нарощення обсягів продажу; удосконалення ознак якості товарів тощо» [7].

Імпорту діяльність в Україні переважно здійснюють великі підприємства, торгові фірми, держава [11]. Дрібні та середні підприємства переважно імпортують сировину, паливо, матеріали, устаткування та НТП. Імпортні служби зосереджуються в портах, на вокзалах, де зручніше здійснювати митне оформ-

банківськими звичаями та правилами, умовами зовнішньоекономічних контрактів, валютним законодавством країн – учасниць розрахунків; на державному рівні – державою, недержавними органами та самим суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності з метою захисту економічних інтересів України та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Переваги імпорту над експортом у зовнішньоторговому балансі країни свідчать про здебільшого сировинну спрямованість торгівлі України. Імпортні операції товарами у 2017 р. проводилися з 206 країнами, а послугами – з 189 країнами, які здійснювали 27113 підприємств з товарами та 5123 підприємств з послугами [6]. Обсяг негативного торговельного балансу товарами, найбільший після 2008 р. (–18568,0 млн

дол. США), спостерігався у 2011–2013 рр. у розмірі (–14214,0; –15887,2 та –13666,1 млн дол. США відповідно) (рис. 3).

На зниження обсягів імпорту та обсягів зовнішньої торгівлі товарами з 2013 р. вплинула величезна інфляція національної валюти, зниження обсягів експорту та удорожчання валюти з 2013 р. із 7,993 грн за дол. США до 15,76 грн за дол. США у 2014 р. і 27,0–28,0 грн за дол. США у 2016–2018 рр.

рез відсутність її постачання з Азербайджану, що призвело до зупинки низки українських нафтопереробних заводів, а значить, обумовило зростання попиту на імпортовані перероблені нафтопродукти та глибоке падіння виробництва в нафтопереробній галузі.

Статистичний облік імпортованих товарів в Україні ведеться за широкими економічними категоріями (ШЕК) та за видами транспортування [6]. Левова частка перевезень – від 41,7% у 2015 р. до 47,0–44,5% у 2016–2017 рр. – припадає на вантажні перевезення

Рис. 3. Динаміка обсягів зовнішньої торгівлі товарами та послугами України (ліва шкала, у млн дол. США) та обмінного курсу НБУ гривні до дол. США (права шкала, у грн/дол. США) за 2000 р. – 5 міс. 2018 р.

Джерело: розроблено за [5; 6].

Частка імпорту в обсязі торгівлі товарами у критичні роки складала: у 2008 р. – 56,1%, а у 2011–2013 рр. – від 54,7% до 55,2% (рис. 4), причому темп змін частки імпорту в зовнішньоторговельному обсязі мав більш сталу тенденцію, ніж темп змін обсягів імпорту, про що свідчать середньорічні темпи приросту в 0,4% та 7,6% відповідно. Найбільші ланцюгові темпи зростання обсягів імпорту до України припадали на 2003, 2007, 2011 рр. і становили 134,0–136,0%, різке скорочення обсягів відбулося у 2009 р. і 2015 р. до позначки у 53,0% і 69,0% відповідно.

У товарній структурі імпорту України левову частку займають «палива мінеральні, нафта й продукти її перегонки», проте їх обсяг скоротився з 29,0% у 2015 р. до 23,6% у 2017 р., і на 22,7 за 5 місяців 2018 р. зросла частка інших товарних груп (рис. 5) [6].

Зниження імпорту мінеральних продуктів було викликано не лише придбанням меншої кількості природного газу з Російської Федерації, а й суттєвим зменшенням імпорту сирої нафти, який скоротився майже на 2,7 млрд дол. США. Значною мірою це сталося че-

автомобільним транспортом в обсязі 15625,6–22066,1 млн дол. США. На другому місці – залізничні перевезення з часткою у 16,5–16,7% за останні 2 роки. На третьому – контейнерні перевезення морськими суднами, їх частка зросла з 9,8% у 2015 р. до 12,1 та 11,3% у 2016–2017 рр. відповідно (табл. 1).

За три роки середній обсяг перевезень вантажними автомобілями становив 18715,5 млн дол. США; залізничним вагоном – 7279,4 млн дол. США; контейнером на морському судні – 4680,8 млн дол. США; трубопровідним транспортом – 3687,9 млн дол. США.

Імпорт товарів за 5 місяців 2018 р. з країн СНД становив 23,3%, або 5006,4 млн дол. США; Європи – 45,0% (9682,9 млн дол. США), Азії – 22,6% (4871,8 млн дол. США); Америки – 7,5%, Африки – 1,4%, Австралії й Океанії – 0,1% (рис. 6) [6].

З 2011 р. частка країн СНД спала з 45,0% до 21,8% у 2017 р., а частка імпорту з країн Європи зросла з

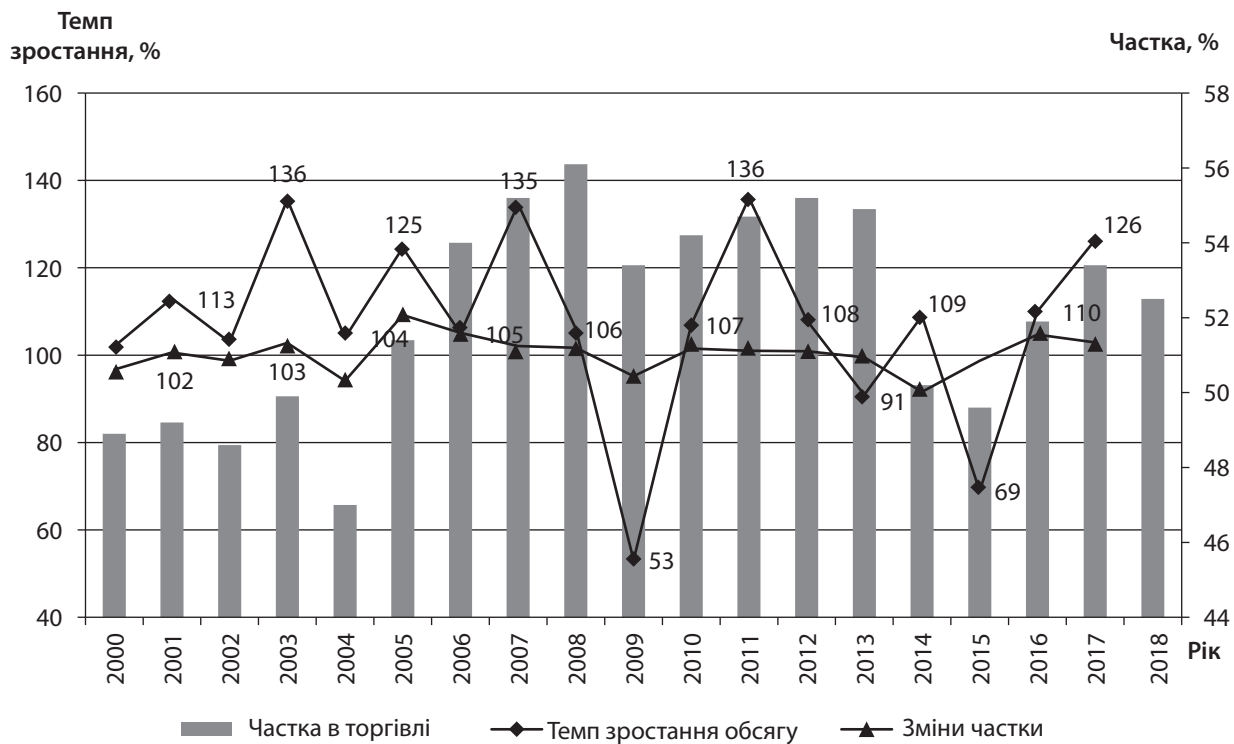

Рис. 4. Динаміка частки імпорту товарів у зовнішній торгівлі України (права шкала) і темп змін обсягів імпорту та його частки (ліва шкала) за 2000–2017 рр., %

Джерело: авторська розробка.

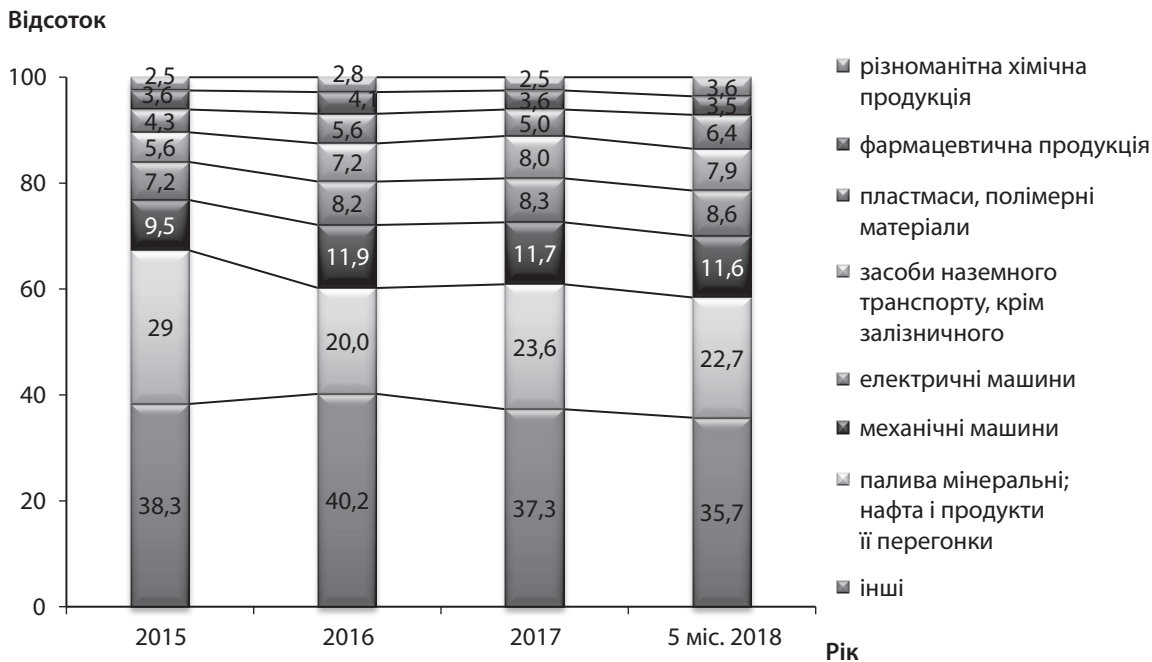

Рис. 5. Товарна структура імпорту України відповідно до Міжнародної стандартної торгової класифікації за 2015 р. – 5 місяців 2018 р., %

Джерело: авторська розробка за [6].

33,0% у 2011–2013 рр. до 47,1% у 2017 р.; спостерігається поступове зростання імпорту з Азії – з 10,0% у 2004 р. до понад 20,0% з 2012 р. (рис. 7).

Незважаючи на погіршення торговельних відносин з Російською Федерацією, її частка в загально-

му обсязі імпорту залишається найбільшою та складала від 20,0% у 2015 р. до 14,5% у 2017 р., на другому місці – імпорт з Китаю – 10,1–11,4%, Німеччини – 10,6–11,0%, Польщі – 6,2–7,0%, Білорусі – 6,5–7,1%, США – 3,9–5,1% відповідно; імпорт зі Швейцарії,

Розподіл імпорту товарів України за видами транспортування у 2015–2017 рр.

Вид транспорту	Середній обсяг перевезень, млн дол. США	У % до загального обсягу		
		2015 р.	2016 р.	2017 р.
Усього, у тому числі:	–	100,0	100,0	100,0
– морське судно	2331,4	5,8	4,6	6,1
– контейнер на морському судні	4680,8	9,8	12,1	11,3
– залізничний вагон на морському судні	14,3	0,1	0,0	0,0
– вантажний автомобіль на морському судні	297,2	0,6	0,8	0,7
– залізничний вагон	7279,4	18,9	16,7	16,5
– контейнер на залізничному вагоні	140,1	0,4	0,3	0,3
– вантажний автомобіль	18715,5	41,7	47,0	44,5
– контейнер на вантажному автомобілі	168,6	0,4	0,4	0,4
– повітряне судно	1162,3	2,7	3,0	2,6
– поштове відправлення	3,4	0,0	0,0	0,0
– експрес-відправлення	489,6	1,0	1,3	1,2
– трубопровідний транспорт	3687,9	12,0	6,3	8,2
– лінії електропередач	30,2	0,2	0,0	0,0
– транспортний засіб, що переміщується своїм ходом (товар)	538,8	1,3	1,2	1,3

Джерело: авторська розробка за [6].

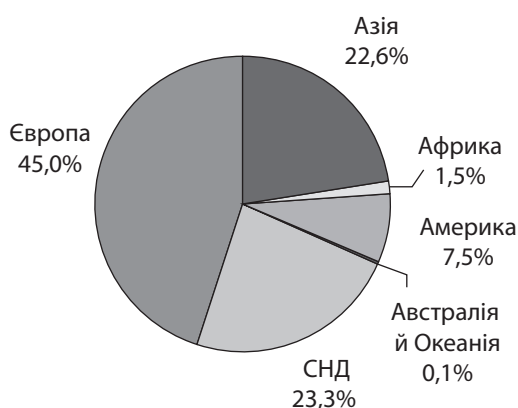

Рис. 6. Географічна сегментація імпорту товарів України за 5 місяців 2018 р., %

Джерело: авторська розробка за [6].

Італії, Франції, Туреччини та Угорщини становив від 3,4% до 2,3% за три роки [6].

Традиційно від'ємне сальдо торгівлі товарами частково балансується за рахунок позитивного сальдо торгівлі послугами. 10 основних країн-партнерів у імпорті послуг у 2016–2017 рр. представлено на рис. 8. У 2017 р. спостерігалася зниження обсягів імпорту послуг на 1–2% з основними партнерами, за виключенням Туреччини, Швейцарії та Китаю.

За 5 місяців 2018 р. 19,3% імпорту послуг склали «Державні та урядові послуги», переважна більшість була надана США. Суттєвою статтею імпорту послуг залишаються подорожі вітчизняних грома-

дян, переважно з метою відпочинку – 14,5%, зростають «Послуги повітряного транспорту» – до 8,3%; від 7,8% до 7,0% становлять різноманітні фінансові, рояліті та консалтингові послуги (рис. 9) [6].

У розрізі регіонів України лівова частка імпортованих послуг у 2017 р. припадала на м. Київ (40,0%) та Київську обл. (6,9%). 9,3% імпорту послуг припадає на Дніпропетровську обл., значними споживачами імпортованих послуг є Львівська – 4,4%, Донецька – 4,1%; Харківська – 3,3% та Одеська обл. – 2,9%, частка усіх інших областей складає 29,1% [6].

Аналізуючи товарну та видову структуру експортно-імпортних операцій України, можна стверджувати що зовнішньоторговельний баланс є негативним, імпортозалежним; коефіцієнт покриття експортом імпорту товарної групи становить 0,87, а у групі послуг – 1,96 [6].

У регіональному розрізі високі коефіцієнти покриття у групі товарів мають: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська та Донецька обл. (від 3,0 до 2,2); у групі послуг: Миколаївська (13,63), Чернівецька (13,52), Закарпатська (11,72) (рис. 10). Високий коефіцієнт покриття експортом імпорту послуг мають Львівська (7,88), Харківська (6,59), Тернопільська (6,66) та Вінницька обл. (6,07) [6].

За даними Державного комітету статистики України, про динаміку обсягів імпорту товарів та послуг за 2000–2017 рр. із застосуванням програмного продукту «Marketing Analytic 6» (Модуль Predictor)

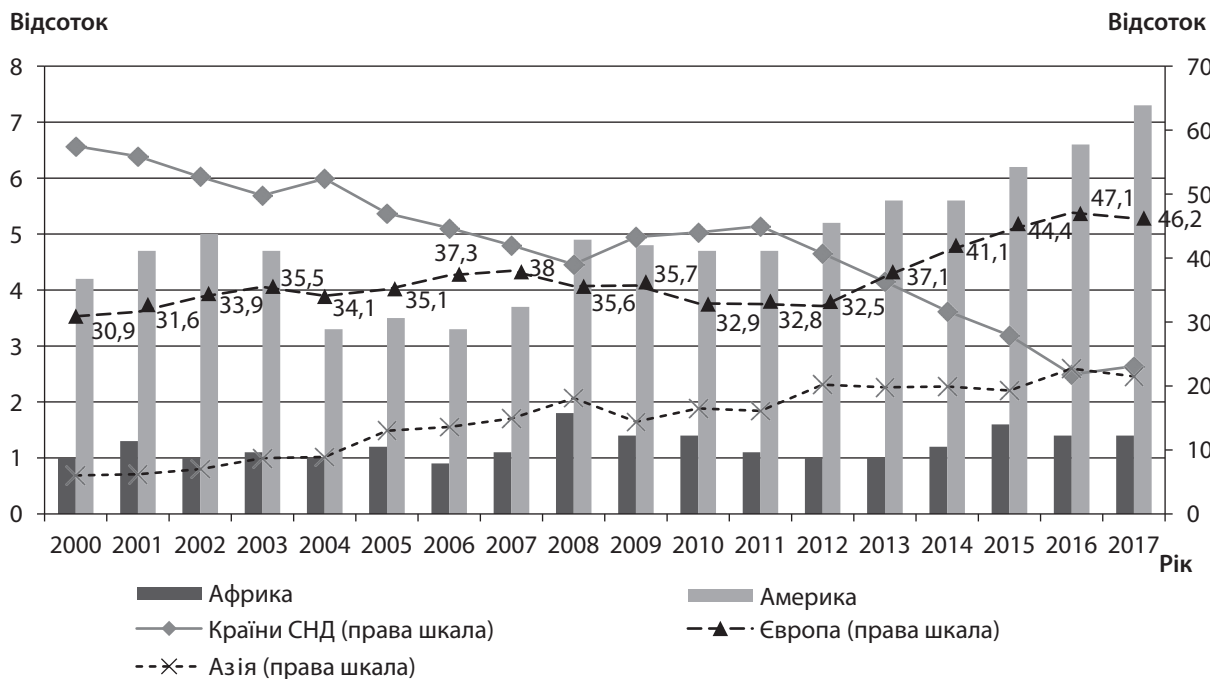

Рис. 7. Динаміка географічного розподілу імпорту товарів України за 2005–2012 рр., %

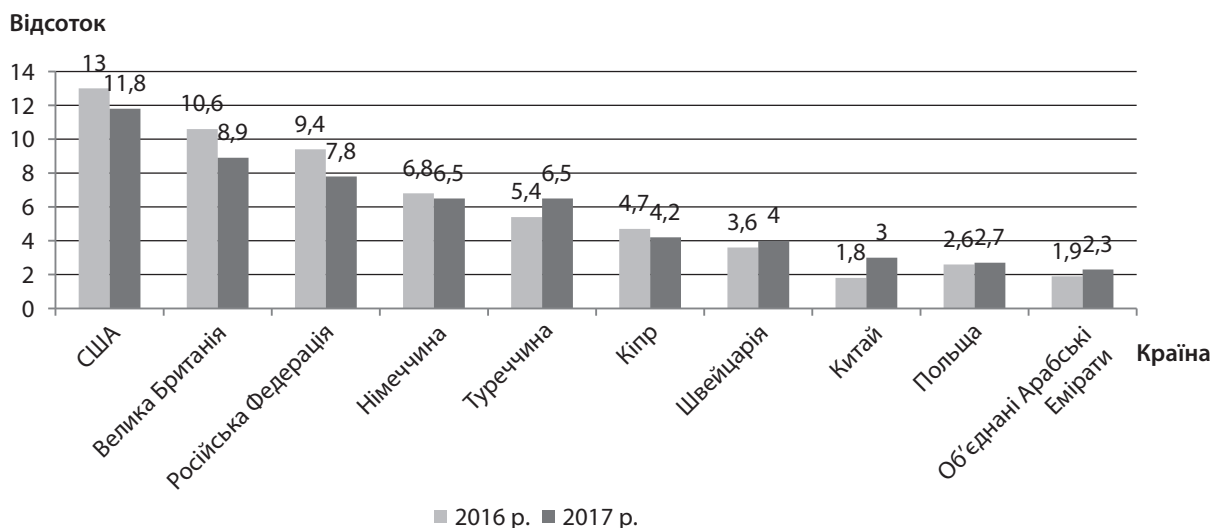

Рис. 8. Зміни у структурі імпорту послуг до України в розрізі країн-партнерів у 2016–2017 рр., %

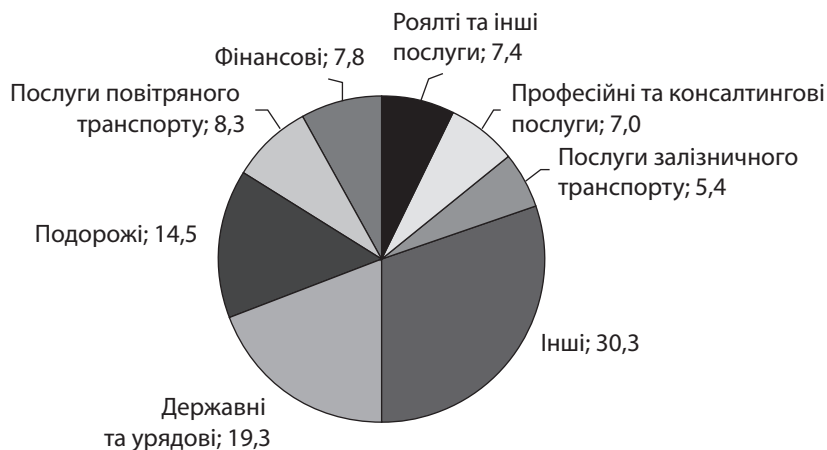

Рис. 9. Видова структура імпорту товарів України за 5 місяців 2018 р., %

Джерело: авторська розробка за [6].

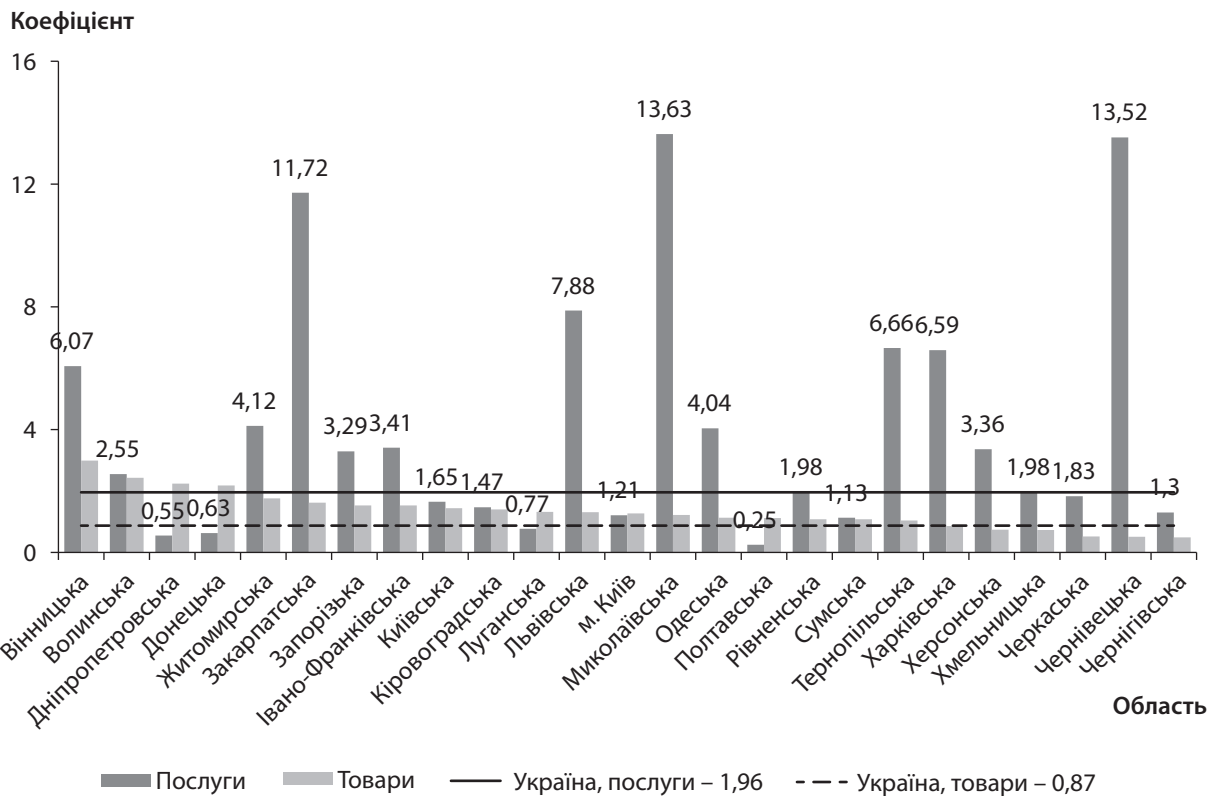

Рис. 10. Коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів/послуг за регіонами України у 2017 р., %

Джерело: авторська розробка за [6].

було проведено регресійний аналіз та створено прогнозні моделі відповідних показників. GАР-аналіз розривів для ряду «Імпорт товарів» у 2018 р. складе 87190,64 ± 41857,06 млн дол. США; у 2019 р. – 94958,53 ± 61272,47 млн дол. США; у 2020 р. – 82604,72 ± 75872,37 млн дол. США (рис. 11).

GАР-аналіз розривів для ряду «Імпорт послуг» у 2018 р. складе 7290,04 ± 1639,25 млн дол. США; у 2019 р. – 9324,29 ± 2399,62 млн дол. США; у 2020 р. – 10262,79 ± 2971,39 млн дол. США (рис. 12).

ВИСНОВКИ

Основні висновки дослідження:

- ★ статистичний облік імпортованих товарів в Україні проводиться за товарною номенклатурою, за широкими економічними категоріями (ШЕК) та за видами транспортування;
- ★ зовнішньоторговельний баланс України є негативним, імпортозалежним; коефіцієнт покриття експортом імпорту товарної групи становить 0,87, а у групі послуг – 1,96.

До основних причин зниження обсягів імпорту та зовнішньої торгівлі товарами з 2013 р. належать: величезна інфляція національної валюти та подорожчання курсу дол. США із 7,993 до 27,0–28,0 грн за дол. США у 2016–2018 рр.; зниження купівельної спроможності населення.

Розвиток імпортованих операцій України потребує:

- ★ удосконалення нормативно-правової бази та оподаткування;

- ★ розмежування понять «імпорт товарів» та «імпорт послуг» щодо визначення об'єктів оподаткування податком на додану вартість;
- ★ державного регулювання імпорту з метою захисту вітчизняних експортерів;
- ★ зниження або періодичної відміни митних платежів для імпортованого обладнання, необхідного для розвитку експортоорієнтованого виробництва. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Податковий кодекс України» від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України «Митний кодекс України» від 13.03.2012 р. № 4495-VI (зі змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 р. № 959/XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
4. Закон України «Про податок на додану вартість» від 25.03.2005 р. № 2505-IV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168/97-вр>
5. Архів офіційного курсу доллара США за 100 ед. / НБУ. URL: <https://charts.finance.ua/ru/currency/official/-/1/usd>
6. Державна служба статистики України / Зовнішня торгівля. URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Мельник О. Г., Нагірна М. Я. Імпортована діяльність підприємств як об'єкт етіологічної діагностики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія*

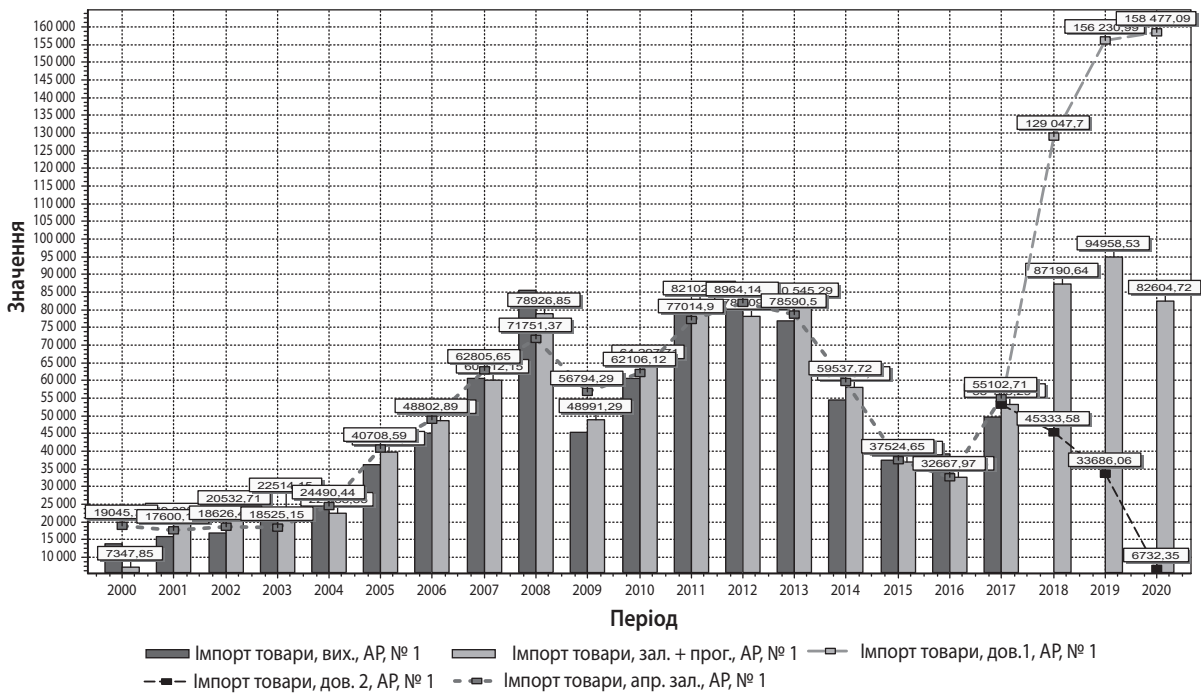

Рис. 11. Результати прогнозу ряду «Імпорт товарів» на 2018–2020 рр., млн дол. США

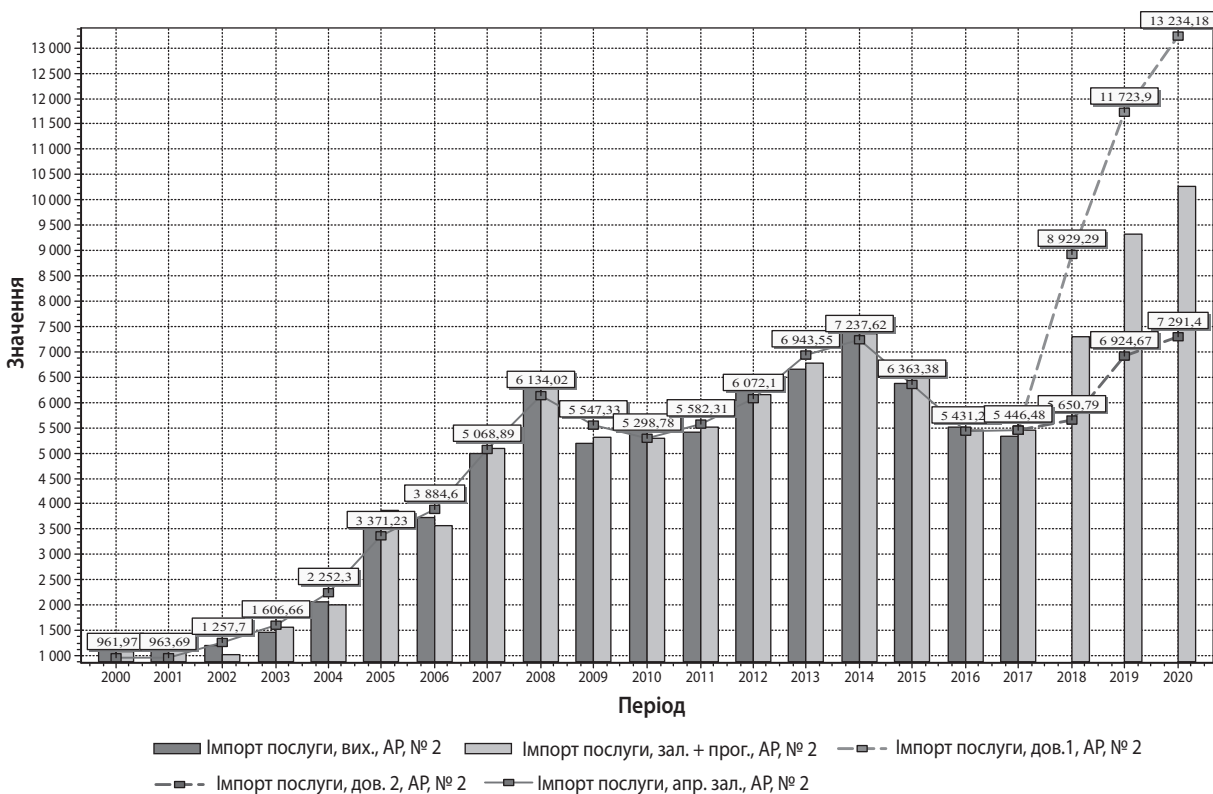

Рис. 12. Результати прогнозу ряду «Імпорт послуг» на 2018–2020 рр., млн дол. США

«Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2013. № 778. С. 173–179.

8. Павленко І. І., Варяниченко О. В., Навроцька Н. А. Міжнародна торгівля та інвестиції : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 256 с.

9. Рахман М. С. Статистика ринка товарів и услуг : учеб. пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2013. 178 с.

10. Рокоча В. В., Одягайло Б. М., Терехов В. І. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2016. 172 с.

11. Сич О. О., Дунська А. Р. Організаційне забезпечення імпортих операцій підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2017. Вип. 11. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102797>

12. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період. Київ : НІСД, 2011. 72 с.

13. Федькевич Н. В. Облік імпорتنих операцій. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2005. № 3. С. 223–234.

REFERENCES

"Arkhiv ofitsialnogo kursa dollara SShA za 100 ed." [Archive of the official US dollar exchange rate for 100 units]. NBU. <https://charts.finance.ua/ru/currency/official/-/1/usd>

Fedkevych, N. V. "Oblik importnykh operatsii" [Accounting for import operations]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriiia «Ekonomiczni nauky»*, no. 3 (2005): 223-234.

[Legal Act of Ukraine] (1991). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

[Legal Act of Ukraine] (2005). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168/97-вр>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

[Legal Act of Ukraine] (2012). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Melnyk, O. H., and Nahirna, M. Ya. "Importna diialnist pidpriumstv nak obiekt etioloichnoi diahnostryky" [Import

tation of enterprises as an object of etiological diagnostics]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriiia «Menedzhment ta pidpriumnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku»*, no. 778 (2013): 173-179.

Pavlenko, I. I., Varyanichenko, O. V., and Navrotska, N. A. *Mizhnarodna torhivlia ta investytsii* [International trade and investment]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2012.

Rakhman, M. S. *Statistika rynku tovarov i uslug* [Market statistics of goods and services]. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina, 2013.

Rokocha, V. V., Odiahailo, B. M., and Terekhov, V. I. *Mizhnarodnyi menedzhment* [International management]. Kyiv: VNZ «Universytet ekonomiky ta prava «KROK», 2016.

Sych, O. O., and Dunska, A. R. "Orhanizatsiine zabezpechennia importnykh operatsii pidpriumstva" [Organizational support for import operations of the enterprise]. Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia. 2017. <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102797>

Try roky chlenstva u SOT: tendentsii zovnishnyoi torhivli Ukrainy u postkryzovyi period [Three years of membership in the WTO: trends of Ukraine's foreign trade in the post-crisis period]. Kyiv: NISD, 2011.

"Zovnishnia torhivlia" [Foreign trade]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. www.ukrstat.gov.ua